

katnie kwasochłonna. Wokół niej obserwowano rozplam fibroblastów, nieznaczny naciek histiocytów oraz pojedynczych komórek plazmatycznych i limfocytarnych. Przyległe włókna mięśniowe nie wykazywały zmian, natomiast w tkance łącznej śródmięśniowej, niekiedy w znacznym oddaleniu cyst pasyżyta, obserwowano rozplam komórek czynnej mezenchymy.

O m ó w i e n i e

Z obserwacji własnych wynika, że budowa cew sarkosporydii u nutrii różni się wyraźnie od budowy znanych cew mięśniowych tego rodzaju, opisywanych u innych gatunków zwierząt. Obserwowane cewy były drobne, kształtu okrągłego lub owalnego (ryc. 1 i 2), o ścianach gładkich, podobne nieco do cew sarkosporydii opisanych u myszy, ale wyraźnie od nich mniejsze. Także drobne wymiary trofozoitów różnią je od spotykanych u innych żywicieli, wymiarami zbliżone są nieco tylko do wielkości trofozoitów *S. muris*, mierzących $9-15 \times 2,5-3$ mikrona. Uderzający jest również brak w cystach pasożytniczych charakterystycznych beleczek, dzielących je na komory we wnętrzu cysty, jak również brak wypustek skierowanych na zewnątrz do tkanki żywiciela. Obserwowano natomiast stosunkowo silny rozplam komórkowy w tkance łącznej śródmięśniowej, będący przypuszczalnie wyrazem toksycznego działania uwalnianej z cew sarkocystyny.

Wobec braku spójności sarkosporydii, jak również wobec nowych poglądów na cykl rozwojowy tych pasożytów (1), nie wydaje się celowym doszukiwania się nowego gatunku tego pasożyta u nutrii. Należy raczej przypuszczać, że gryzoń ten może być żywicielem pośrednim znanego już gatunku rodzaju *Sarcocystis*. Wobec powyższego w naszym przypadku nie podajemy nazwy gatunkowej tego pierwotniaka, określając go jedynie jako *Sarcocystis* sp. Odrębność zaś spotkanych zmian w budowie cyst należy najprawdopodobniej odnieść do reakcji obronnej organizmu żywiciela — nutrii.

P i ś m i e n n i c t w o

1. Rommel M.: Berl. Münch. tierärztl. Wschr. 88, 112, 1975.

Adres autora: dr Witold Scheuring, ul. Kilińskiego 92, 66-310 Zbąszynek.

MAREK HOUSZKA, WŁODZIMIERZ A. GIBASIEWICZ, KAZIMIERZ GIBASIEWICZ

TŁUSZCZAK (LIPOMA) OKOLICY NOSOWO-CZOŁOWEJ U SWINI

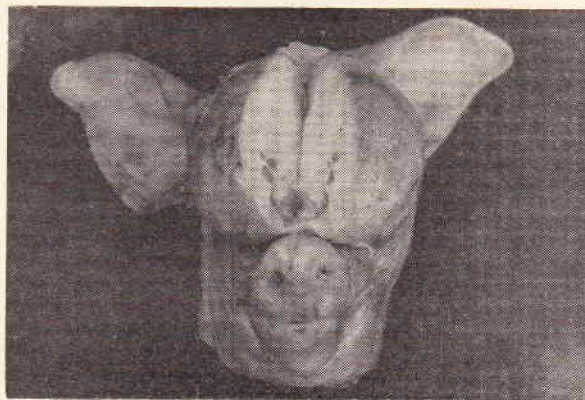
Z Instytutu Chorób Zakaźnych i Inwazyjnych Wydziału Weterynaryjnego AR we Wrocławiu

Spośród wszystkich zwierząt domowych świnie wyjątkowo rzadko wykazują obecność zmian nowotworowych. Niski wskaźnik statystyki nowotworów świń wiąże się z jednej strony z młodym wiekiem zabijanych zwierząt, a z drugiej z pobieżną na ogół analizą tych zmian w rzeźniach (2, 6).

Feldman (cyt. za 1) stwierdził, że zmiany nowotworowe u świń występują u jednej sztuki na 40 000. Train (cyt. za 2) opisując 408 przypadków powotworów zwierząt gospodarskich stwierdził jedynie 5 (1,22%) nowotworów świń. Zmiany te miały na ogół charakter procesu złośliwego i lokalizowały się w narządach wewnętrznych. W skórze świń zmiany nowotworowe spotykane są raczej sporadycznie. Są to najczęściej naczyńki jamiste (5), włókniaki i czerniaki (1) oraz mięsaki okrągło- i wrzecionowatokomórkowe (1). Do stosunkowo nielicznych należą opisy tłuszczzaków. Smith i Jones (4), robiąc zestawienie 8159 nowotworów zwierząt domowych, wykazali 167 nowotworów świń, a w tym tylko jeden przypadek tłuszczzaka skóry. W pozostałych, dostępnych materiałach źródłowych spotkano sporadyczne wzmianki o tego typu zmianach nowotworowych.

Przedstawiony poniżej przypadek dotyczył świni lo-

chy rasy wielkiej białej o wadze 110 kg, pochodzącej z gospodarstwa indywidualnego. W trakcie badania poubojowego stwierdzono w okolicy nosowo-czołowej guz regularnego, owalnego kształtu o wymiarach 22×15 cm (ryc. 1). Guz wykazywał tęgą konsystencję, a na przekroju był barwy kremowo-białej o stoninowatym tłustym wejrzeniu. Jedyne w głębiej leżących obszarach guza widoczne były pojedyncze wyspy tkanki o zabarwieniu brązowo-czerwonym, przypominającym mięśnie szkieletowe (ryc. 1). Tkanki guza były bardzo mocno związane z podskórzem oraz tkanką łączną między mięśniową, natomiast elementy kostne tej okolicy nie były objęte procesem nowotworowym. Skóra pokrywająca guz była nieprzesuwalna o prawidłowym wyglądzie. Jedyne na przednio-bocznej powierzchni obserwowano otarcie naskórka o wymiarach 8×5 cm i nieregularnych konturach. Wszystkie pozostałe narządy i tkanki zwierzęcia nie wykazywały odchyłań od stanu prawidłowego.

Ryc. 1. Tłuszczak okolicy nosowo-czołowej świni (po przecięciu)

Wycinki pobrane z różnych miejsc nowotworu utrwalono w zobojętnionej formalinie, a wykonane skrawki barwiono rutynowo hematoksyliną-eozyną oraz Sudanem III na tłuszczce. W obrazie mikroskopowym naskórek pokrywający guz był prawidłowo rozwinięty, a w skórze właściwej dominowały liczne grube włókna kolagenowe ułożone równoległe do powierzchni. W miejscach otarcia naskórka wykazywał ubytki sięgające do warstwy kolczystej, a wokół naczyń krwionośnych skóry właściwej gromadziły się skąpe komórki naciekowe zapalne. Obejmująca podskórce tkanka nowotworowa złożona była z monotonnego utkania różnej wielkości komórek tłuszczowych barwiących się intensywnie Sudanem III. Podścielisko nowotworu stanowiła tkanka łączna wiotka z licznymi naczyniami krwionośnymi.

Należy podkreślić, że guzy nowotworowe skóry typu tłuszczzaków stanowią jedynie zmianę miejscową i nie dają poważniejszych objawów ogólnych, ani też zmian w składzie krwi (3). Stanowią one jednak zawsze ubytek wartości konsumpcyjnej tuszy oraz wartości skóry.

Jak już wspomniano wcześniej, trudno ustalić czy niewielka ilość tłuszczzaków u świń wynika z ich rzeczywistej sporadyczności, czy też z braku dokładnych danych statystycznych. Wydaje się, że w związku ze stale wzrastającą częstotliwością występowania zmian nowotworowych u zwierząt, celowe byłoby bardziej szczegółowe ewidencjonowanie spotykanych przypadków, dające pełne rozeznanie w częstości występowania tego typu zmian u świń.

P i ś m i e n n i c t w o

1. Cotchin E.: Neoplasms of domestic mammals. CAB Farnham Royal Bucks. England 1956.
2. Janowski H.: Choroby świń. PWRiL 1974.
3. Schlerka G.: Wien. tierärztl. Mschr. 3, 118, 1972.
4. Smith H. A., Jones T. C.: Veterinary Pathology. Lea-Febiger, Philadelphia 1961.
5. Steiner P., Bengston J.: Cancer 4, 1113, 1951.
6. Zakrzewski A.: Medycyna Wet. 12, 715, 1954.

Adres autora: dr Marek Houszka, ul. Norwida 31, 50-375 Wrocław.